

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITHANI LA TANZANIA
MTIHANI WA KUHITIMU KIDATO CHA SITA

121/1

KISWAHILI 1

(Kwa watahiniwa walioko na wasiokuwepo Shuleni)

Muda: Saa 3

ANSWERS

Mwaka: 2013.

Maelekezo

1. Karatasi hii inasehemu A na B zenye jumla ya maswali **nane (8)**
2. Jibu maswali yote katika sehemu A na maswali matatu kutoka sehemu B. Swali la tano ni la Lazima
3. Sehemu A ina alama 40 na sehemu Bina alama 60
4. Zingatia maelekezo ya kila swali.

maktaba.tetea.org

1. Soma shairi lifuatalo kwa makini kisha jibu maswali yanayofuata:

Mimi naitwa muhogo, nani asiye nijua?
Pato hata liwe dogo, ubora nashikilia,
Sijui tega mtego, ni mshindi asilia,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Watu waliofifuka, kwa nia na pambazuko.
Wakati ulipokuwa, walipata hangaiko,
Kwa njaa walintiaja, wakihofu pukutiko,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Palipo kama noota, mimi siyo mbamia,
Na sitofanya matata, ukininyima mbolea,
Baridi inayotata, kwangu mbali yapitia,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Hebu tafuna muhogo, maji ukigugumia,
Au uchemshe muhogo, kwa chai ukatamia,
Lau chemsha muhogo, safarini kujilia,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Ifikapo Ramadhani, mwezi tunaotubia,
Zaidi chakula gani, kaumu wategemea,
Nimo ndani futarini, wengi wanifutura,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Nikija kwenye ugali, nani asofurahia?
Ni laini kwa asili, kisu hutualizia,
Wanga wangu kwenye mwili, nguvu utakupatia,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Chukua unga ukande, ongeza sukari haba,
Kata biskuti pande, uvioke kwa vibaba,
Ni biskuti vipande, utazila kwa mahaba,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Ninayo mboga makini, kisamvu nakutajia,
Kina nyingi vitamini, za muhimu kwa afya,
Chakula utathamini, kisamvu ukitumia,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Shina langu ni shani, kuni utajipatia,
Mapishi ya kila fani, vyunguni kujivinjia,

Utakuwa gharamani, mafuta ukizoea,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.

Nimefikia hatima, mbele sitaendelea,
Kutenda siyo kusema, ubingwa nauwania,
Ibuka ulipozama, nikuone waelea,
Muhogo ndiye rafiki, nikufaaye kwa dhiki.
Maswali

(a) Eleza mawazo makuu matatu yanayotokana na shairi hili.

Jibu:

- (i) Muhogo ni chakula muhimu kinachosaidia wakati wa dhiki.
- (ii) Muhogo unatoa nguvu na lishe bora kwa mwili wa binadamu.
- (iii) Muhogo unaweza kutumika katika mapishi mbalimbali na ni chanzo cha mboga bora.

(b) Eleza manufaa matano ya muhogo yaliyoelezwa katika shairi ulilosoma.

Jibu:

- (i) Muhogo husaidia katika kupambana na njaa wakati wa dhiki.
- (ii) Hutoa nguvu na lishe bora kupitia wanga na vitamini.
- (iii) Hutumika kutengeneza futari na vyakula vya Ramadhani.
- (iv) Muhogo hutumika katika mapishi ya ugali, biskuti, na vyakula vingine.
- (v) Shina lake hutumika kama kuni za kupikia.

(c) Andika kichwa cha shairi hili kwa maneno matatu tu.

Jibu: Muhogo Ni Rafiki.

(d) Eleza maana ya maneno yafuatayo kama yalivyotumika katika shairi hili:

(i) Pukutiko

Jibu: Hali ya kupotea au kuanguka kwa haraka.

(ii) Ukigugumia

Jibu: Hali ya kunywa au kumeza maji taratibu.

(iii) Kaumu

Jibu: Kundi la watu linalotegemea kitu fulani.

(iv) Shani

Jibu: Thamani au umuhimu wa pekee wa kitu.

(v) Hatima

Jibu: Mwisho wa jambo au jambo linalohitimisha.

(e) "Atakayeg maji mtoni, asimtukane mamba." Unafikiri methali hii inawakilisha wazo la ubeti upi katika shairi hili? Fafanua jibu lako ukihusisha maana na matumizi ya methali hiyo.

Jibu: Methali hii inawakilisha wazo la ubeti wa tano. Katika ubeti huu, muhogo unaelezwa kama chakula kinachotegemewa sana na watu wengi, hasa wakati wa Ramadhani. Methali hii inahimiza kuthamini kile unachotegemea kwa maisha yako, sawa na jinsi muhogo unavyothaminiwa.

2. Andika ufupisho wa shairi ulilosoma katika swali la kwanza (1) kwa aya moja tu yenye maneno yasiyozidi mia na hamsini (150) na yasiyopungua mia moja (100).

Jibu: Shairi linaeleza umuhimu wa muhogo kama chakula cha msaada kwa watu wengi. Muhogo hutegemewa hasa wakati wa dhiki na hutoa lishe bora kwa wanga na vitamini. Muhogo hutumika kutengeneza vyakula kama ugali, futari, biskuti, na mboga za kisamvu. Pia, muhogo hutumika kama kuni za kupikia, na shina lake ni chanzo cha mafuta. Kwa ujumla, muhogo ni rafiki wa kweli wa binadamu, anayesaidia wakati wa shida na kuwa tegemeo la lishe bora kwa maisha ya kila siku.

3. Eleza maana tano za neno “Chungu,” na kwa kila maana tunga sentensi moja inayofanana maana hiyo.

(i) Chungu kama chombo cha kupikia:

Mfano: Mama alipika ugali kwa kutumia chungu kipya.

(ii) Chungu kama maumivu makali au uchungu wa moyoni:

Mfano: Alihisi chungu moyoni baada ya kupoteza rafiki yake mpendwa.

(iii) Chungu kama kitu chenye uchungu katika ladha:

Mfano: Matunda haya yana chungu sana, hayawezi kuliwa bila sukari.

(iv) Chungu kama kikundi kikubwa cha vitu vidogo, kama mchwa:

Mfano: Chungu cha mchwa kiliharibu mbao za nyumba yetu.

(v) Chungu kama neno la kusisitiza wingi wa vitu:

Mfano: Wanafunzi walijaa chungu katika uwanja wa shule kusherehekea sikukuu.

4. Kwa kutumia mifano, fafania tofauti tano zilizopo kati ya lugha ya kuzungumza na lugha ya kuandika.

(i) Urasmi:

Lugha ya kuandika ni rasmi na hutumia maneno yaliyochaguliwa kwa makini, wakati lugha ya kuzungumza mara nyingi haina urasmi.

Mfano: Lugha ya kuandika: "Tafadhali fika mapema." Lugha ya kuzungumza: "Njoo mapema basi."

(ii) Matumizi ya alama za uandishi:

Lugha ya kuandika hutegemea alama kama nukta na koma kuonyesha maana, wakati lugha ya kuzungumza hutumia sauti, toni, na ishara za mwili.

Mfano: Lugha ya kuandika: "Nataka maji, lakini baridi." Lugha ya kuzungumza: "Nataka maji... lakini baridi!"

(iii) Muda wa kuandaa ujumbe:

Lugha ya kuandika inahitaji muda wa kutafakari na kuandaa ujumbe, ilhali lugha ya kuzungumza ni ya papo hapo.

Mfano: Insha huandaliwa kwa muda mrefu, lakini mazungumzo hufanyika bila maandalizi.

(iv) Marekebisho:

Lugha ya kuandika inaweza kurekebishwa kabla ya kusomwa, wakati lugha ya kuzungumza haiwezi kubadilishwa baada ya kusemwa.

Mfano: Barua inaweza kuhaririwa, lakini hotuba iliyotolewa haiwezi kubadilishwa moja kwa moja.

(v) Athari ya hadhira:

Lugha ya kuzungumza mara nyingi huchochewa na majibu ya papo hapo kutoka kwa hadhira, wakati lugha ya kuandika haitegemei maoni ya moja kwa moja.

Mfano: Mwalimu akizungumza anaweza kubadilisha mtindo kulingana na jinsi wanafunzi wanavyoitikia, lakini kitabu hakina mawasiliano ya moja kwa moja na msomaji.

5. Kwa kutumia mifano, toa hoja mbili kuonyesha ubora na hoja tatu kuonyesha udhaifu wa kuainisha ngeli za nomino kwa kigezo cha kimofolojia.

Ubora:

(i) Urahisi wa kubainisha viambishi vya ngeli:

Ngeli za nomino kwa kigezo cha kimofolojia zina viambishi vinavyoonyesha uhusiano wake na vitenzi na vivumishi, kama vile "m-/wa-" kwa watu.

Mfano: "Mwanafunzi anasoma" na "Wanafunzi wanasoma."

(ii) Uwiano wa sarufi katika sentensi:

Husaidia kuunda sentensi sahihi kwa kufuata uwiano wa viambishi vya ngeli na vitenzi.

Mfano: "Kiti kimevunjika" (kiambishi "ki-" kinahusiana na nomino ya ngeli ya vitu).

Udhaifu:

(i) Kukosa uwiano wa mantiki:

Ngeli za kimofolojia hazizingatii maana ya nomino, kwa mfano, vitu visivyo na uhai vinaweza kuwekwa katika ngeli tofauti.

Mfano: "Kitabu" (ki-) na "Kalamu" (n-) ni vitu vyote lakini ziko katika ngeli tofauti.

(ii) Ugumu wa kujifunza kwa wageni:

Mtumiaji mpya wa Kiswahili anaweza kuchanganyikiwa kwa sababu ya tofauti ndogo za kimofolojia kati ya ngeli.

Mfano: "Mtoto" (m-/wa-) na "Mti" (m-/mi-) vinafanana kimuundo lakini hutofautiana kwa maana.

(iii) Ukosefu wa uwazi katika baadhi ya nomino:

Nomino fulani zinaweza kuwa na viambishi vinavyofanana lakini zisiwe na uwiano wa moja kwa moja na ngeli fulani.

Mfano: "Kiti" na "Kisu" vyote vina kiambishi "ki-" lakini hutofautiana katika matumizi.

6. (a) Elezea umuhimu wa aina tatu wa nomino za Kiswahili.

(i) Nomino za majina ya watu: Husaidia kutambua na kufafanua watu binafsi.

Mfano: "Amina alipika chakula."

(ii) Nomino za majina ya vitu: Hutumiwa kutaja vitu visivyo na uhai.

Mfano: "Kitabu kiko mezani."

(iii) Nomino za majina ya mahali: Huelezea maeneo au sehemu fulani.

Mfano: "Dar es Salaam ni mji mkubwa."

(b) Onesha miundo mitano ya kiima katika tungo na kwa kila muundo toa mfano dhahiri.

(i) Nomino pekee:

Mfano: "Mwanafunzi anasoma."

(ii) Kiwakilishi pekee:

Mfano: "Huyu anakimbia."

(iii) Nomino na vivumishi:

Mfano: "Mtoto mdogo analia."

(iv) Nomino na viwakilishi:

Mfano: "Mwalimu huyu anafundisha."

(v) Nomino na kiambishi cha uhusika:

Mfano: "Mgeni wake amefika."

7. Jifanye wewe ni miongoni mwa wafanyakazi waliopunguzwa kazi katika kiwanda cha Chai kilichopo Mufindi. Kwa bahati nzuri Kampuni ya Usambazaji Sukari imetangaza nafasi ya ajira ya wakala wa usambazaji sukari. Andika wasifu binafsi utaokutuma katika kampuni hiyo. Jina lako liwe Hamsini Uhuru.

Hamsini Uhuru
S.L.P. 456, Mufindi, Tanzania
Barua pepe: hamsini.uhuru@mfano.com
Simu: +255 712 345 678

Taarifa Binafsi
Jina Kamili: Hamsini Uhuru
Tarehe ya Kuzaliwa: 15 Juni 1985
Jinsia: Mwanaume
Hali ya Ndoa: Ameoa
Uraia: Mtanzania
Lugha: Kiswahili (Lugha ya Mama), Kiingereza (Kizuri)

Dira ya Kazi
Ninatafuta nafasi ya Wakala wa Usambazaji Sukari katika Kampuni ya Usambazaji Sukari ili kutumia uzoefu wangu wa miaka kumi katika usambazaji wa bidhaa na ujuzi wangu wa kuhudumia wateja kwa ufanisi, kwa lengo la kuchangia katika mafanikio ya kampuni.

Elimu
Diploma ya Usimamizi wa Biashara
Chuo cha Biashara na Usimamizi, Iringa
2005 - 2007
Cheti cha Kidato cha Sita
Shule ya Sekondari ya Mufindi
2003 - 2005

Uzoefu wa Kazi
Msimamizi wa Usambazaji
Kiwanda cha Chai Mufindi
2015 - 2024

Kusimamia usambazaji wa chai kwa wateja mbalimbali ndani na nje ya mkoa.
Kuhakikisha bidhaa zinafika kwa wakati na katika hali nzuri.
Kuandaa ripoti za usambazaji na mapendekezo ya kuboresha huduma.
Kushirikiana na timu ya mauzo katika kupanga ratiba za usambazaji.
Afisa Huduma kwa Wateja
Kiwanda cha Chai Mufindi
2010 - 2015

Kushughulikia malalamiko na maoni ya wateja.
Kutoa taarifa sahihi kuhusu bidhaa na huduma za kampuni.
Kusaidia katika shughuli za mauzo na masoko.

Ujuzi

Usimamizi wa Usambazaji: Uzoefu wa kusimamia usambazaji wa bidhaa kwa ufanisi na kuhakikisha wateja wanaridhika.
Huduma kwa Wateja: Uwezo wa kuwasiliana vizuri na wateja na kutatua changamoto zao kwa haraka.
Uendeshaji wa Magari Makubwa: Leseni daraja C ya kuendesha magari ya mizigo.
Teknolojia ya Habari: Ujuzi wa kutumia programu za kompyuta kama Microsoft Office na mifumo ya usimamizi wa usambazaji.

Mafunzo na Semina
Mafunzo ya Usimamizi wa Usambazaji na Ugavi
Taasisi ya Usimamizi wa Ugavi Tanzania
Machi 2018
Semina ya Huduma Bora kwa Wateja
Chama cha Wafanyabiashara wa Mufindi
Julai 2016

Marejeo
Bi. Asha Komba
Meneja Rasilimali Watu, Kiwanda cha Chai Mufindi
Simu: +255 713 456 789
Barua pepe: asha.komba@mfano.com

Bw. John Mwakalinga
Msimamizi wa Usafirishaji, Kampuni ya Usafirishaji Iringa
Simu: +255 714 567 890
Barua pepe: john.mwakalinga@mfano.com

Ninaamini kuwa uzoefu na ujuzi wangu vinaendana na mahitaji ya nafasi ya Wakala wa Usambazaji Sukari katika kampuni yenu. Niko tayari kujadili zaidi jinsi ninavyoweza kuchangia katika mafanikio ya kampuni.

8. Kwa kila nchi, eleza njia nne zilizosadia kuenea kwa Kiswahili katika nchi ya Rwanda na Burundi kabla na baada ya uhuru.

Lugha ya Kiswahili imekuwa na historia ndefu ya kuenea katika nchi za Rwanda na Burundi, kabla na baada ya uhuru. Njia nne zilizosaidia kuenea kwa Kiswahili katika kila nchi ni kama ifuatavyo:

Rwanda

Kabla ya Uhuru:

- (i) Utawala wa Wajerumani: Wakati wa utawala wa Wajerumani (1898–1916), Kiswahili kilitumika kama lugha rasmi ya utawala nchini Rwanda. Hii ilichangia kuenea kwa lugha hii miongoni mwa wananchi.
- (ii) Shughuli za kibiashara: Wafanyabiashara kutoka maeneo ya Afrika Mashariki walitumia Kiswahili kama lugha ya mawasiliano, hivyo kuchangia kuenea kwake nchini Rwanda.
- (iii) Shughuli za kidini: Wahubiri wa dini ya Kiislamu na Ukristo walitumia Kiswahili katika kueneza imani zao, hivyo kusaidia kuenea kwa lugha hii.
- (iv) Jeshi la kikoloni: Jeshi la King's African Rifles (KAR) lililojumuisha askari kutoka makabila mbalimbali lilitumia Kiswahili kama lugha ya mawasiliano, na askari walioshiriki katika jeshi hili walieneza lugha hii waliporudi makwao.

Baada ya Uhuru:

- (i) Uanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC): Rwanda ilipojiunga na EAC, Kiswahili kilipata msukumo mpya kama lugha ya mawasiliano ya kibiashara na kiutawala katika kanda hii.

- (ii) Shughuli za kibiashara: Kuongezeka kwa biashara kati ya Rwanda na nchi jirani zinazozungumza Kiswahili kuliwafanya wananchi kujifunza lugha hii ili kurahisisha mawasiliano.

- (iii) Shughuli za kidini: Madhehebu mbalimbali yaliendelea kutumia Kiswahili katika ibada na mikutano yao, hivyo kuchangia kuenea kwa lugha hii.

- (iv) Vyombo vya habari: Kuanzishwa kwa vituo vya redio na televisheni vinavyotumia Kiswahili kulisaidia kueneza lugha hii miongoni mwa wananchi.

Burundi

Kabla ya Uhuru:

- (i) Utawala wa Wajerumani: Kama ilivyokuwa Rwanda, Wajerumani walitumia Kiswahili kama lugha ya utawala nchini Burundi, hivyo kuchangia kuenea kwake.

- (ii) Shughuli za kibiashara: Wafanyabiashara kutoka pwani ya Afrika Mashariki walitumia Kiswahili katika shughuli zao, na hivyo kueneza lugha hii nchini Burundi.

- (iii) Shughuli za kidini: Wamisionari wa dini ya Kikristo walitumia Kiswahili katika kuhubiri na kufundisha, hivyo kusaidia kuenea kwa lugha hii.

- (iv) Jeshi la kikoloni: Askari wa jeshi la kikoloni walitumia Kiswahili kama lugha ya mawasiliano, na waliporudi makwao walieneza lugha hii.

Baada ya Uhuru:

- (i) Uanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki: Burundi ilipojiunga na EAC, Kiswahili kilipata msukumo mpya kama lugha ya mawasiliano ya kibiashara na kiutawala katika kanda hii.

- (ii) Shughuli za kibiashara: Kuongezeka kwa biashara kati ya Burundi na nchi jirani zinazozungumza Kiswahili kuliwafanya wananchi kujifunza lugha hii ili kurahisisha mawasiliano.
 - (iii) Shughuli za kidini: Madhehebu mbalimbali yaliendelea kutumia Kiswahili katika ibada na mikutano yao, hivyo kuchangia kuenea kwa lugha hii.
 - (iv) Vyombo vya habari: Kuanzishwa kwa vituo vya redio na televisheni vinavyotumia Kiswahili kulisaidia kueneza lugha hii miongoni mwa wananchi.
- Kwa ujumla, sababu hizi ziliwezesha kuenea kwa lugha ya Kiswahili katika nchi za Rwanda na Burundi kabla na baada ya uhuru.

9. Taasisi mbalimbali ziliundwa baada ya uhuru ili kukuza na kukieneza Kiswahili nchini Tanzania. Fafanua kazi nne za Taasisi ya Elimu Tanzania na nne za Chama cha Kiswahili Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

Baada ya uhuru, Tanzania ilianzisha taasisi mbalimbali ili kukuza na kueneza lugha ya Kiswahili. Miongoni mwa taasisi hizo ni Taasisi ya Elimu Tanzania (TET) na Chama cha Kiswahili Chuo Kikuu cha Dar es Salaam. Kazi zao ni kama ifuatavyo:

Kazi za Taasisi ya Elimu Tanzania (TET):

- (i) Kubuni na kukuza mitaala: TET inabuni na kukuza mitaala kwa ngazi za elimu ya awali, msingi, sekondari, na vyuo vya ualimu ili kuhakikisha inakidhi mahitaji ya kitaifa na kimataifa.
- (ii) Kutoa mafunzo kwa walimu: Taasisi hii inatoa mafunzo kwa walimu tarajali na walio kazini ili kuboresha ufanisi na matokeo bora katika utekelezaji wa mitaala.
- (iii) Kuhakiki ubora wa elimu: TET inahakikisha ubora wa elimu kwa kupitia mbinu za ufundishaji, malengo ya masomo, na viwango vya zana za kufundishia na kujifunzia.
- (iv) Kutoa ushauri wa kitaalamu: Taasisi inatoa ushauri wa kitaalamu kwa serikali kupitia wizara na wadau wa elimu kuhusu kuboresha elimu katika ngazi mbalimbali.

Kazi za Chama cha Kiswahili Chuo Kikuu cha Dar es Salaam:

- (i) Kufundisha Kiswahili: Chama hiki kinahusika na ufundishaji wa lugha ya Kiswahili kwa wanafunzi wa ngazi mbalimbali ndani ya chuo na nje yake.
 - (ii) Kufanya utafiti wa Kiswahili: Chama kinafanya tafiti mbalimbali kuhusu lugha ya Kiswahili, ikiwemo sarufi, fasihi, na matumizi ya lugha katika jamii.
 - (iii) Kuchapisha machapisho ya Kiswahili: Chama kinachapisha vitabu, majarida, na machapisho mengine yanayohusiana na lugha ya Kiswahili ili kusambaza maarifa na matokeo ya tafiti.
 - (iv) Kuandaa warsha na semina: Chama huandaa warsha, semina, na makongamano yanayohusiana na maendeleo na matumizi ya lugha ya Kiswahili.
- Kwa ujumla, taasisi hizi zimechangia kwa kiasi kikubwa katika kukuza na kueneza lugha ya Kiswahili nchini Tanzania na nje ya mipaka yake.

10. Kwa kutumia mifano, fafania mambo sita yanayosababisha upungufu katika tafsiri.

Tafsiri ni mchakato wa kuhawilisha mawazo, taarifa, au ujumbe kutoka lugha moja (lugha chanzi) kwenda lugha nyingine (lugha lengwa). Hata hivyo, kuna changamoto mbalimbali zinazoweza kusababisha upungufu katika tafsiri. Mambo sita yanayosababisha upungufu huo ni kama ifuatavyo:

(i) Tofauti za kiisimu kati ya lugha chanzi na lugha lengwa

Tofauti katika sarufi, msamiati, na miundo ya sentensi kati ya lugha mbili zinaweza kuleta changamoto katika kupata tafsiri sahihi. Kwa mfano, baadhi ya maneno au misemo katika lugha moja inaweza kukosa visawe vya moja kwa moja katika lugha nyingine, hivyo kumlazimu mfasiri kutumia maneno mengi kuelezea dhana moja. Hii inaweza kusababisha kupoteza maana halisi au ladha ya ujumbe wa awali.

(ii) Tofauti za kiutamaduni kati ya lugha chanzi na lugha lengwa

Kila lugha inaakisi utamaduni wa jamii inayotumia lugha hiyo. Mfasiri wanapokutana na dhana, tamaduni, au mila ambazo hazipo katika lugha lengwa, inaweza kuwa vigumu kupata tafsiri inayofaa. Kwa mfano, methali au misemo inayotumika katika jamii moja inaweza isieleweke au isiwe na maana sawa katika jamii nyingine. Hii inaweza kusababisha tafsiri kupoteza maana au kuwa na maana tofauti na ile iliyokusudiwa.

(iii) Tofauti za mitindo ya lugha kati ya lugha chanzi na lugha lengwa

Mitindo ya lugha, kama vile matumizi ya lugha rasmi au isiyo rasmi, lugha ya kishairi, au lugha ya kibiashara, inaweza kutofautiana kati ya lugha mbili. Mfasiri anahitaji kuelewa na kuzingatia mitindo hii ili kuhakikisha tafsiri inabaki na ladha na mtindo wa asili. Kutokuzingatia hili kunaweza kusababisha tafsiri kupoteza muktadha au hisia zilizokusudiwa.

(iv) Tofauti za kiitikadi kati ya lugha chanzi na lugha lengwa

Itikadi na imani za jamii zinaweza kuathiri jinsi ujumbe unavyotafsiriwa. Mfasiri anaweza kukutana na changamoto anapojaribu kutafsiri ujumbe ambao una itikadi tofauti na zile za jamii lengwa. Kwa mfano, neno "mfanyabiashara" linaweza kuwa na maana chanya katika jamii moja na maana hasi katika jamii nyingine, kulingana na itikadi zao kuhusu biashara. Hii inaweza kusababisha tafsiri kupokelewa vibaya au kupotosha maana iliyokusudiwa.

(v) Ukosefu wa visawe vya moja kwa moja

Baadhi ya maneno au misemo katika lugha chanzi hayana visawe vya moja kwa moja katika lugha lengwa. Hii inamlazimu mfasiri kutumia mbinu mbadala kama vile ufafanuzi mrefu au kubuni maneno mapya, ambayo yanaweza yasieleweke vizuri na wasomaji au wasikilizaji wa lugha lengwa. Kwa mfano, istilahi za kisayansi au kiufundi zinaweza kuwa na maneno maalum katika lugha moja lakini zikakosa visawe katika lugha nyingine.

(vi) Uwezo na ujuzi wa mfasiri

Ubora wa tafsiri unategemea sana ujuzi na umahiri wa mfasiri katika lugha zote mbili na uelewa wake wa muktadha wa ujumbe unaotafsiriwa. Ukosefu wa ujuzi wa kutosha, uzoefu, au uelewa wa mada husika unaweza kusababisha tafsiri yenye makosa au upungufu. Kwa mfano, mfasiri asipokuwa na uelewa mzuri wa istilahi za kitabu, anaweza kutoa tafsiri isiyo sahihi ya maandishi ya kitiba, ambayo inaweza kuwa na madhara makubwa.